

Družina Erznožnik, ki vodi mizarstvo Lesko. Z leve: Blaž, Borut, Brigita in Toni / Foto: Polona Mlakar Baldasin

PODJETNI ŽIROVCI MIZARSTVO LESKO DRUŽINE ERZNOŽNIK

Miha Naglič

Lesko, mizarско okno v svet

Na vprašanje, katero je tisto delo, od katerega živi največ Žirovcev, je bil v minulem stoletju odgovor več kot jasen: to je bilo čevljarstvo in zraven njega kot dodatni zaslužek pri ženskah klekljanje. V stoletjih pred dvajsetim je bilo glavno delo kmetijstvo. Zadnja leta 20. in prva v 21. stoletju pa nam kažejo precej drugačno sliko. Alpina je sicer še največja družba v kraju, a tudi v njej je čevljarjev vse manj, čevlje delajo za Alpino drugod po svetu. Po številu zaposlenih ji sledijo Kladivar (kovinarji), Etiketa (tiskarji), M Sora (mizarji, trgovci ...), Ika (trgovci) in še veliko število manjših gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov. Med njimi je razmeroma veliko samostojnih mizarjev (več kot deset). Večina teh je svojo poklicno pot začela v nekdanjem Mizarskem podjetju Žiri, ki je v letu 2008 dopolnilo 60 let, zdaj deluje pod imenom Mizarstvo M Sora (okrog 60 zaposlenih) in je največja enota delniške družbe istega imena. Med mizarji, ki so se osamosvojili, pa je najbolj prepoznavno in največje mizarstvo Lesko, ki ga že od leta 1991, ko ga je ustanovil, vodi **Toni Erznožnik**.

Leto 1991 torej ni bilo prelomno le za državo, ampak tudi za Erznožnika – oba sta se v njem osamosvojila. Toni je bil (in je še) doma pri **Krošlu na Dobračevi**, kjer imajo manjšo kmetijo (3,5 ha). Tudi njegov **ata Tone** je mizar, izučil se je v Škofji Loki, delal v prej omenjenem mizarškem podjetju, manjšo delavnico pa je imel tudi doma. Sin je šel za njim, končal srednjo šolo in se kot lesarski tehnik zaposlil v istem podjetju. V njem je opravljal vrsto del, bil tehnični vodja in nazadnje tudi vodja enote Mizarstvo v takratni Kmetijsko-gozdarski zadrugi M Sora. V letih 1985–89 je bil torej prvi mož žirovskih mizarjev. To pa je pravzaprav ostal vse do danes, saj je njegovo podjetje **Lesko** v Sloveniji in po svetu (poleg Mizarstva M Sora) gotovo najbolj prepoznavno, več kot polovico svojih izdelkov pa proda na zahtevnem in velikem ruskem trgu. Lesko je kos tudi naj-

Toni Erznožnik / Foto: Polona Mlakar Baldasin

Borut Erznožnik / Foto: Polona Mlakar Baldasin

Blaž Erznožnik / Foto: Polona Mlakar Baldasin

bolj zahtevnim naročilom. Njihova posebnost in tržni adut so okna posebnih in nenavadnih oblik in dimenzij, ki jih običajno vgrajujejo v stare in nove, tudi prestižne objekte.

Toni je v Lesku začel s splošnim mizarstvom, predvsem stavbnim, takrat je na trgu najbolj primanjkovalo vhodnih vrat. Ukvarjal se je tudi z inženiringom, prevzel je torej naročilo in ga dal izvršiti drugim. Od leta 1993 pa so v proizvodnem programu vse bolj prevladovala okna. Zdaj izdelujejo pravzaprav samo še okna in vhodna vrata, prevzamejo seveda tudi druga naročila (notranja vrata, obloge ...), vendar jih posredujejo svojim partnerjem. Njihov program si lahko ogledamo na pregledno urejeni spletni strani <http://www.lesko.si/>, kjer vidimo med drugim sloviti Konstantinov dvorec v Strelni pri Sankt Peterburgu (ruski Versailles), v parku pred njim pa pozirajo svetovni voditelji iz skupine G8 in Rusije na srečanju, ki je bilo 16. julija 2006; to je izvedel ves svet, le malokdo pa ve, da so v dvorcu za njimi vgrajena nova ločna okna žirovske in slovenske firme Lesko ...

Pot do takšnih referenc seveda ni pripeljala sama po sebi. Skrivnost uspeha firme Lesko je tudi v tem, da je to družinsko podjetje predano svojemu delu. V času nastanka tega članka, oktobra 2008, je imelo podjetje 14 zaposlenih, od tega kar pet domačih: Toni in žena Brigita ter njuna sinova Borut z ženo Mojco in Blaž. Ves čas pa jim pri delu navdušeno in po svojih močeh pomaga tudi ata Tone, ki jih ima že 80. Sinova torej sledita očetu in staremu očetu. V delavnici sta že od malega, a nista čisto »navadna« mizarja. **Borut** (r. 1976) je diplomiral na računalniški fakulteti, **Blaž** (r. 1980) pa je pred diplomom na lesarskem oddelku biotehniške. Kaj pa počneta dva inženirja v mizarški delavnici, bi morda pomislil kdo, ki sodobne narave tega dela ne pozna?! Toda tehnologija se je v mizarstvu tako razvila, da ji dostikrat tudi mizarški tehnik ni več kos. Nekdanje mehanske stroje so najprej nadomestili numerično krmiljeni (NC), zdaj so na višku računalniško krmiljeni (CNC), na vrata sodobnih mizarnic pa že trkajo prvi roboti. V Lesku prav zdaj uvajajo v delo pravega robota, ki bo delal v lakirnici. Računalniško

programiran bo sam lakiral okna različnih oblik in dimenzij in tako svojim človeškim sodelavcem prihranil delo, ki je v mizarstvu najmanj zdravo!

CNC-stroji in roboti delajo sami, a nekdo jih mora krmiliti, jim v računalniško »glavo« naložiti programsko opremo. Prav za to v Lesku skrbita brata Borut in Blaž. Borut programira in se hkrati ukvarja s komercialo, Blaž bdi nad CNC-stroji, ki jih je treba kar naprej reprogramirati, saj je skoraj vsak izdelek drugačen. To ni tako kot v kaki avtomobilski tovarni, kjer so vsi avtomobili ene serije enaki; v Lesku ne izdelujejo serijskih oken, veliko je unikatnih, izdelanih v enem samem primerku. Strojna, računalniško krmiljena izdelava pa zmanjšuje delež človeškega dela le fizično in hkrati zahteva več intelektualnega. Slejkoprej so tudi v sodobnem mizarstvu ključni ljudje, le na drugačen način.

Toni kritično in včasih skoraj jezno ugotavlja, da šole ne sledijo dejanskim potrebam mizarških podjetnikov in delodajalcev. Nedavno so bili z loško obrtno zbornico na strokovnem izletu na Finskem, Finci pa so v mizarstvu zakon. Pri njih sta lesna in oblikovalska šola povezani v eno, sledita načelu, da mora biti dober mizar tudi dober oblikovalec. Pri nas pa šolanje mizarjev ostaja pri starih in togih delitvah, mnogi težijo k temu, da bi »naredili čim več šole«, tudi če jim ta ne leži najbolj. Ni vsak »za naprej«. Tako dobimo človeka, ki sicer ima diplomu, zna pa ne. »Bolje dober tišler kot slab tehnik!« sklene Toni, govori iz izkušenj.

Dobra okna je treba znati narediti, a treba jih je tudi prodati. Lesko si je v minulih 17 letih ustvaril dobre reference, ki mu pomagajo pri pridobivanju novih kupcev. Veliko pa imajo stalnih, takih, s katerimi se že poznajo in poslovanje z njimi temelji na dogovoru in zaupanju. Na seznamu njihovih referenc najdemo poleg že omenjenega peterburškega naročnika še celo vrsto vrhunskih objektov oziroma naročnikov: nemško veleposlaništvo, Ustavno sodišče RS, City Hotel, TIC Kresija – vse v Ljubljani; hotela Lovec in Toplice in penzion Mlino na Bledu; cela vrsta prestižnih stavb v Rusiji, med njimi zasebna rezidenca čečenskega predsednika Kadireva ...

Mizarstvo Lesko, izdelava oken / Foto: Polona Mlakar Baldasin

Mizarstvo Lesko, izdelava oken / Foto: Polona Mlakar Baldasin

V lakirnici mizarstva Lesko že dela prvi robot / Foto: Polona Mlakar Baldasin

Ne nazadnje je treba omeniti, da so Krošlevi poskrbeli tudi za svoja okna in stavbe na Dobračevi. Najprej so obnovili staro in lepo kmečko hišo, pri novogradnjah pa so poskrbeli, da se te skladajo s staro hišo in s kulturno krajino, v kateri stojijo. Širša rodbina Krošlevih oziroma Erznožnikov je znana zlasti po dvojem: da nekateri med njimi dolgo živijo, nekateri pa so tudi podjetni. V generaciji Tonijevega starega očeta Janeza je bil slednji edini, ki je doživel »samo« 87 let; njegovi bratje in sestre so šli vsi čez 90. Že v prejšnjih časih so imeli v hiši trgovino. Trgovec je bil Tonijev stric Janko (pri Lengarju v Žireh); trgovca sta njegov sin Štefan (pred upokojitvijo je imel v Ljubljani salon prestižnega pohištva InterDecor) in hči Metka Novak (salon svetil ES v Ljubljani), ki smo jo predstavili v ŽO 34 (2004). Firma Lesko pa je sad proizvodnih, prodajnih in razvojnih prizadevanj družine, ki živi na matični domačiji zdaj. Tudi za naprej jim dobro kaže, saj ima Borut že tri otroke...

Konstantinova palača v Strelni pri Sankt Peterburgu; v njej so vgrajena ločna okna firme Lesko. V parku pred palačo pozirajo voditelji skupine G8 in Rusije, 16. 7. 2006

Konstantinova palača v Strelni pri Sankt Peterburgu

Konstantinova palača v Strelni pri Sankt Peterburgu

Nova zasebna vila v starem slogu, Rusija

Stanovanjska hiša v Moskvi

Hiša v Moskvi z okni »steklo-les«

Nova vrata stare hiše v Vipavski dolini

Starinsko barvana nova okna v zasebni hiši v Vipavski dolini